

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI

CELOVEC, V SREDO, 21. II. 1951

ŠTEV. 14 (388)

Jugoslavija mirno zre v bodočnost

Predsednik jugoslovanske vlade in vrhovni poveljnik Jugoslovanske armade maršal Tito je ob koncu preteklega tedna govoril na partijski konferenci gardne divizije in najprej poudaril pomen discipline in demokracije v partijskih organizacijah, nato pa se dotaknil vprašanj zunanje politike.

Ko je govoril o glavnih smotrih zunanje politike, je dejal: Jasno je, da je v konkretnem primeru smoter naše države, da okrepiamo našo socialistično domovino in ustvarimo socializem, da ne dovolimo, da bi prišlo do kakršne koli obnovitve kapitalizma, ne dovolimo, da bi naša država izgubila neodvisnost. Zato je treba to politiko določiti s staljša koristi nove socialistične države in koristi miru na svetu ter mirnega sodelovanja med narodi.

Nato je Tito govoril o pomoči, ki jo Jugoslaviji dajejo Amerika in druge zapadne države ter prešel na vprašanje vojne v Koreji in dejal: Mi smo javno obsodili način reševanja korejskega vprašanja po severnokorejski vladi ter vmešavanja Kitajske. V Združenih narodih smo zavzeli stališče proti vsaki napadalnosti. Mi pa ne spreminjamo svojega stališča čez noč in naše stališče ostane: proti vsaki napadalnosti, ker pomeni v sedanjem resnem položaju vsaka napadalnost nevarnost, da bi se razplamtela splošna svetovna vojna, ker se ne strinjamo s tem, da bi razna neresena vprašanja reševali z vojno med narodi. Korejski primer pa nam je naprtil velike skrbi in pomeni stalno nevarno žarišče za nadaljnjo razplamenjenost vojnega požara na svetu, ker korejsko vprašanje še bolj zapleta neresena evropska vprašanja in grozi z vojnim požarom tudi tu. Zaradi tega moramo stalno misliti na naš poseben položaj. Če pa se pri tem večkrat najdemo na isti črti z zapadnimi državami, kot n. pr. v pogledu napadalnosti, nič ne spremeni na stvari, s tem nismo nič izgubili od naše načelnosti, ker je to v skladu z borbo za ohranitev miru. Zaradi tega ima danes Jugoslavija kot takšna

Stalinov intervju

Agencija TASS je objavila več strani dolg intervju dopisnika „Pravde“ s predsednikom sovjetske vlade Stalinom. V tem pogovoru je Stalin mnogo govoril o oborožitvi tako v Sovjetski zvezi kakor tudi v zapadnih državah, o možnostih izbruha nove svetovne vojne, o vojni na Koreji in o razglasitvi LR Kitajske za napadalca. Niti z besedico pa ni omenil Jugoslavije, čeprav proti njej sovjetska vlada skupno s svojimi sateliti vodi že dve leti in pol napadalno politiko. Hkrati pa je dosledno zamolčanje Jugoslavije s strani Stalina popolnoma razumljivo, ker bi bilo v nasprotnem primeru protislovje med njegovimi besedami in dejanji njegove vlade še bolj očitno.

Ob Stalinovi izjavi, da je OZN postala orodje napadalne vojne ter da je OZN na poti, da bo razpadla kot njen predhodnik Društvo narodov, pa se nehote vsiljuje domneva, da namerava sovjetska vlada morda kmalu izstopiti iz OZN, kar bi pač direktno povečalo nevarnost izbruha nove svetovne vojne.

Prav tako je tudi očitno protislovje med Stalinovo trditvijo o neenakih pravicah malih držav z velikimi ter trditvijo, da postaja OZN organizacija narodov, ki nimajo enakih pravic.

O Stalinovem intervjuju so bili objavljeni tudi že številni komentarji, ki pravijo, da je bil ta pogovor izredno spretna, hkrati pa lahko pregledna šahovska poteza v hladni vojni in da je Stalin skušal z enim udarcem zadeti več muh.

velikanski ugled na vsem svetu in sploh pri množicah kot država, ki vodi načelno in neodvisno zunanjo politiko. V skladu s tem imajo tako vsaka politična kretnja naših delegacij ali posameznih voditeljev zunaj kakor tudi razne izjave jasno določen smoter: odvrniti vojno nevarnost od naše socialistične države, kolikor je to največ mogoče, ustvariti pogoje, da ne bomo osamljeni. Pred letom dni smo še bili osamljeni, pred letom bi mogli imeti morebiti napadalec več upanja na uspeh kot danes. Z našo pravilno neodvisno politiko smo ustvarili take pogoje, na podlagi katerih lahko trdimo, da nismo več osamljeni, da Jugoslavija danes zanima svet, ne le posamezne vodilne ljudi, marveč široke

ljudske množice. S svojo načelnostjo, vztrajnostjo in iskrenostjo smo dosegli tak ugled, da ga ne morejo oblatiti niti najbolj umazana popagandna sredstva.

Maršal Tito je govoril nato o ukrepih Jugoslavije za primer napada s katere koli strani in poudaril, da je naredila že nešteto ukrepov, ki naj ji omogočijo uspešen odpor proti slehernemu napadu. Borila pa se bo samo tedaj, če bi prišlo do napada in če bi bilo za neodvisnost države. „Moralnopolitična sila naših narodov — je dejal Tito — pa je največja sila tudi sedaj, v teh usodnih dneh, ko nam grozijo informbirojevske države. Prav zaradi tega se mi tudi preveč ne bojimo in lahko mirno zremo v bodočnost.

Novo rovarjenje proti ostankom slovenskega pouka

Kadar se kači odpre žrelo, sika s strupenim jezikom. To je dokazal VdU že večkrat.

Stvar ugleda in vprašanje avstrijske republike je, v koliko bo dala prostora razmahu protidemokracijskemu rovarjenju grobkopov demokracije. Naša stvar, stvar vseh koroških Slovencev pa je, da branimo to, kar je naše, kar nam pripada po vseh demokracijskih in človeških pravicah. To bomo znali braniti z vso odločnostjo, zlasti proti tistim, ki še vedno ne verjamejo, da je njihov čas minil, ko so teptali s svojimi škornji skoro cel kontinent in si zadali nalogo, uničiti predvsem slovenski in slovanski življenj.

Kar nekdanjim nacistom za časa njihovega gospodstva ni uspelo, skušajo danes uresničiti VdU-jevci in njihovi pajdaši. Čeprav jim danes za uresničevanje njihovih naklepov ne stojijo več na razpolago krematoriji, vislice in KZ-ti, skušajo to izvrševati na razmeram prikladen način. Vsako sredstvo, ki jim je dosegljivo, jim je dobro dovolj, da skušajo izruvati z njim slovenski življenj na Koroškem pri njegovih koreninah — pri vzgoji in izobrazbi našega narodnega naraščaja.

Le tako moremo razumeti zahtevo, ki jo je stavil VdU-jevski poslanec dr. Pfeifer pred nedavnim v državnem zboru in je nedvomno voda na mlin vseh šovinističnih pajdašev zlasti v OeVP. Zahteva vsebuje do zdaj dovolj razvpite laži o terorju nad nemškimi in „windišarskim“ prebivalstvom, ki mu „vsiljujejo“ slovenski jezik v tako imenovanih dvojezičnih šolah in ga tako „slovenizirajo“, ter zaključuje s klicom po zloglasni „pravici staršev“, s katero mislijo izvajati svoje teroristične metode.

Slovenski tisk na Koroškem je že v mnogih tudi daljših razpravah odgovarjal na šovinistične težnje, ki so naperjene proti že itak tako bornemu in klavernemu slovenskemu pouku v šolah našega ozemlja, da danes ne smatramo za potrebno, da bi odgovarjali tem novim provokacijam VdU-jevcev. Kakšno mnenje o pravici staršev obstoja med pošteni učitelji, lahko razberemo iz učiteljskega zborovanja v Celovcu v jeseni 1950 in tudi iz poročil vseh slovenskih novinarjev, ki so obiskali Koroško v decembru 1950. Iz teh mnenj lahko tudi presodimo „demokracijo“ tako imenovanega „Elternrechta“, ki bi ga predvsem radi uporabljali šovinistični sovražniki našega ljudstva.

Koroški Slovenci, ki s poukom svoje materinščine v šolah samo branimo svojo najosnovnejšo pravico, bomo zastavili vse sile, da je nam ne bodo okrnili nobeni „Brückenkopfpatrioti“, v kateri koli obliki se bi že pojavili. Hkrati pa smo prepričani, da bomo našli v svoji pravični borbi podporo tudi vseh

poštenih avstrijskih demokratov, ki ne bodo mogli prezreti nevarnosti takega rovarjenja, ki mora izzvati le nov nemir v deželi in motiti razvoj dobrih odnosov med sosednimi državami.

Vsekakor je zanimivo, da so zlasti „Salzburger Nachrichten“, list VdU-jevcev, nadvse usklajeni s šolskim poukom na Koroškem in skušajo z vsemi štirimi „zabraniti“ „slovenizacijo“ svojih koroških „Urgermanov“. To junaško zadržanje, braniti močnejšega pred slabšim, se brez dvoma sklada s stremljenjem nacizma, ki je izvajal za časa okupacije Jugoslavije podobne metode tudi na Kranjskem in Štajerskem. Tudi tam so hoteli prekvastiti „pragermansko“ zemljo v svojo „staro“ formo. In kdor ni verjel, da je to za obstoj te zemlje, ki so jo nazivali „germanischer Kulturboden“, nujno potrebno ali se je tej „teoriji“ celo zoprestavil, je šel v krematorij ali pa na vislice.

Nadalje pa je tudi značilno, da nastopajo proti ostankom slovenskega šolstva na Koroškem prav VdU-jevci, kot so Pfeifer z Dunaja, ki o naših razmerah sploh ne more imeti pravega pojma, ali pa Skrienci, ki je prišel iz Južne Tirolske in hoče zdaj „reševati“ koroška vprašanja. Vse to kaže, da skušajo šovinistično miselnost na Koroškem izrabiti za propagando pri volitvah zveznega predsednika.

Odnos do šolstva manjšine je odnos do manjšinskega vprašanja sploh. Prav šolsko vprašanje je preizkusni kamen za dobro voljo in iskreno pripravljenost oblasti, da spreminijo svojo politiko do koroških Slovencev.

38. VZPOREDNIK

Spet je postalo v teku razvoja korejske vojne aktualno vprašanje, ali naj čete OZN prekoračijo usodepolni 38. vzporednik, mejno črto med Severno in Južno Korejo. Medtem ko nameravamo v Washingtonu to prepustiti vrhovnemu poveljniku oboroženih sil OZN generalu Mac Arthurju, so ostale države, ki so dale svoje čete na razpolago za Korejo, proti nadaljevanju borbe preko 38. vzporednika. Predvsem Francija in Velika Britanija si prizadevata, da bi se v okviru Organizacije združenih narodov našla rešitev, ki naj bi omogočila prenehanje vojne na omenjenem vzporedniku.

Na korejskem bojišču se je pretekli teden začela velika ofenziva severnokorejske in kitajske vojske, ki pa so jo čete OZN po zadnjih poročilih popolnoma razbile. Iz Tokia

STVAR VSEH KOROŠKIH SLOVENCEV JE, DA BRANIMO TO, KAR JE NAŠE, KAR NAM PRIPADA PO VSEH DEMOKRATICNIH IN ČLOVEČANSKIH PRAVICAH.

Za „mirno osvoboditev“ Tibeta

Kakor poroča agencija „Nova Kitajska“, so na Kitajskem ustanovili „Odbor za mirno osvoboditev Tibeta“. Novi odbor je objavil poziv, v katerem je med drugim rečeno: „Prepričani smo, da je ljudska vlada Kitajske poslala v Tibet čete narodnoosvobodilne vojske z edinim namenom, da pomaga tibetskemu ljudstvu, da se osvobodi vpliva angleških in ameriških imperialistov, in da utrdi narodno obrambo Tibeta.“

Poziv pripominja, da so pogoji odbora „popolnoma sprejemljivi“ in da v primeru, da jih ne bi tibetske oblasti sprejele, ne bo odbor prenehal z borbo, dokler ne bo Tibet popolnoma osvobojen po mirni poti.

Velika Britanija in Daljni vzhod

Pariški poluradni dnevnik „LE MONDE“ objavlja pod naslovom „Velika Britanija si je vzela sama izključni monopol na Srednjem vzhodu“ hud napad na angleško politiko v tem predelu sveta.

V članku se trdi, da je zelo verjetno Francija že dala vedeti Washingtonu, kakšno važnost polaga na obdržanje obstoječega stanja na Srednjem vzhodu in dodaja:

„Zdi se, da se vrši poskus, da bi se Francija izključila iz tega dela sveta. In vendar so komaj pred tremi meseci Francija, Velika Britanija in ZDA v tristranski izjavi izrazile svojo popolno enakost gledanja na Bližnji vzhod in svoje sodelovanje glede vseh vprašanj v zvezi s tem predelom. Tudi je res, da je angleško zunanje ministrstvo dalo izrecna jamstva glede spoštovanja te izjave. Toda, težko je ne videti stališča britanskih agentov, ki so temu popolnoma nasprotna. Na tihem se izvršujejo načrti Lawrencea in Velika Britanija se smatra, da je edina sila v tem predelu. To je nedopustno in se ne strinja s tristransko izjavo: pozabljati na solidarnost, ki je v njej izražena, bi pomenilo tvegati, da pride do nezaželenih rezultatov.“

Izredni poslanik FLRJ na Dunaju

Prezidij Ljudske skupščine FLR Jugoslavije je z ukazom imenoval Viktorja Repiča, dose-danjega jugoslovanskega političnega pred-stavnika na Dunaju, za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra FLRJ v Avstriji.

In nov poslanik v Franciji

Prav tako je Prezidij Ljudske skupščine FLRJ imenoval pomočnika zunanjega ministra Srdjana Prico za novega jugoslovanske poslanika v Franciji.

Poljska za konferenco Velikih štirih

Poljska vlada je poslala vladam Belgije, Holandije, Danske in Luksenburga note iste vsebine, v katerih poziva omenjene vlade, naj uporabijo svoj vpliv za to, da bi čim prej prišlo do konference zunanjih ministrov Velike Britanije, Francije, Združenih držav Amerike in Sovjetske zveze.

Jugoslovani zmagali tudi na Sojnici

Zadnje nedeljo so se množice zbirale ob sojniški skakalnici, kjer je bila VII. deželna prireditel smučarskih skokov z udeležbo skakalcev iz Jugoslavije, Italije, Nemčije in Avstrije. Kljub izredno slabemu vremenu se je zbralo na prireditvi okoli 5000 gledalcev — posebno številno so bili zastopani Celovčani —, da prisostvujejo ostri borbi med posameznimi skakalci.

Po pozdravnih besedah zastopnika celovške „Skizunft“, ki je prireditel organizirala, ter zastopnika koroške in vzhodnotiroške smučarske zveze je skakanje otvoril koroški skakalec Pfundner. Nato pa se je kot prvi spustil po zaletu Jugoslovane Dobrin in v lepem slogu pristal na 52 metrov, kar je pri prvi seriji skokov ostal tudi najdaljši skok. Eden za drugim so se skakalci spustili čez mizo, ko pa je stal vrh zaleta jugoslovanski prvak Janez Polda, je med gledalci nastala popolna tišina: vsi so z zanimanjem pričakovali, kaj bo pokazal znani mednarodni skakalec. Toda imel je smolo pri odskoku in dosegel „le“ daljavo 50 in pol metra, kljub temu pa je s svojim mojstrskim slogom dobil najboljšo oceno prve serije.

Ker se je vreme med prvo serijo skokov le še poslabšalo, so prireditelji sklenili, da bo vsak skakalec skočil še enkrat in da bo ocenjen že prvi skok, ki je drugače samo poskusni in izven konkurence. Spet se je vseh 47 skakalcev zbralo na zaletu, ki ga je zagrinjal padajoči sneg in dež. Le kot skozi pajčolan so videli gledalci skakalnico in posamezne tekmovalce, obratno pa so tudi zadnji skakalci pod najtežjimi pogoji. To je tudi povzročilo, da je bilo pri drugi seriji mnogo padcev ter so bile tudi dosežene daljave razmeroma le povprečne. Videti pa je bilo, da so skakalci napeli vse sile in vsaj deloma izboljšali skoke iz prve serije.

Že takoj prvi skakalec, Jugoslovane Dobrin, je vsled padca izgubil izgleda na boljše mesto. Prav tako je šlo mnogim drugim in le malo jih je bilo, ki so izvedli svoje skoke brez vsake kritike. Med temi je bil tudi Janez Polda, ki se ni pustil motiti od dežja ter je podaljšal svoj skok na 52,5 metrov in s tem dosegel največjo daljavo cele prireditve. Še enemu izmed Jugoslovancev se je pripetila nesreča da je padel in je bilo že precej dvomljivo, katero moštvo bo zmagalo, ko je Jugoslovane Mežih s skoki 51 in 48,5 metrov rešil položaj.

Tudi naš Flori Gabriel, ki je imel v št. Janžu smolo, da je padel, je na nedeljski prireditvi izvedel oba skoka prav dobro, le večje daljave mu ni uspelo doseči in je pri obeh skokih pristal na 39 in pol metra.

Zvečer je bila v celovškem „Künstlerhaus“ razdelitev nagrad, kjer je jugoslovansko mo-

štvo v drugi dobilo prehodni pokal, ki si ga je, kakor znano, osvojilo tudi že na lanskem prireditvi na Sojnici.

Ocena posameznikov je pokazala, da je zasedel prvo mesto jugoslovanski prvak Janez Polda s skoki 50,5 in 52,5 m ter skupno oceno 205,6 točk; drugi je bil Jugoslovane Mežih, 51 in 48,5 m in oceno 202,9; tretje

mesto je zasedel Italijan Rizzi s skoki 51 in 52 metrov ter oceno 200,1 točk. Četrti je bil Schifner iz Solnograške, peti Huber iz Zgoranje Avstrijske in šesti Korošec Moser.

Po oceni moštva pa je zmagala Jugoslavija z oceno 596,4 točk pred Italijo, ocena 591,8 točk. Koroško, 574,1 točk, Solnograško in Nemčijo.

Koroška delavska zbornica je dobila svoje poslopje

Preteklo soboto je bila v Celovcu otvoritev novega poslopja koroške delavske zbornice. Slavnost je začel prezident zbornice Truppe, ki mu gre tudi največja zasluga za zgraditev novega in reprezentativnega poslopja. Pozdravil je najprej številne častne goste, med drugimi ministra za socialno skrbstvo Maisla, predsednika avstrijske sindikalne zveze Johana Böhma, predsednika zveze avstrijskih delavskih zbornic Karla Mantlerja, koroškega deželne glavarja Wedeniga, krškega knezoškofa dr. Köstnerja, jugoslovanskega zastopnika konzula Vošnjaka, italijanskega zastopnika konzula Sora ter številne druge zastopnike zvezne vlade, koroške deželne vlade, posameznih uradov, obrtništv, trgovske in kmetijske zbornice in zastopnike delavskih zbornic iz ostalih avstrijskih pokrajin.

V svojem govoru se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri gradnji novega poslopja ter nakazal namene, ki jim bo služila hiša. Govorili so tudi bivši državni tajnik Mantler, minister za socialno skrbstvo Maisel, deželni glavar Wedenig, celovski župan Schatzmayr, predsednik avstrijske sindikalne zveze Böhm in drugi.

Ko je minister Maisel govoril o namenu in pomenu poslopja delavske zbornice, je med drugim poudaril, da tukaj naj ne bo razlike med narodi in rasami, temveč naj bo novo poslopje simbol enakopravnosti.

Pred govori je igral sindikalni orkester, za zaključek slavnosti pa so zapeli pesem o delu.

Z otvoritvijo novega poslopja delavske zbornice so dobili koroški delavci in nameščenci nov dom, kakor so poudarili tudi go-

vorniki, v katerem bodo našli možnosti za svoj kulturni podvig. Novo poslopje je tako po svoji zunanosti, kakor tudi po notranji ureditvi najlepše in namenu najbolj prikladno poslopje v Celovcu. V pritličju je velika dvorana za zborovanja, konference, gledališke in kinopredstave ter plesne prireditve. Poleg velike dvorane je v pritličju še velika garderoba in dvorana za manjše prireditve. V prvem nadstropju je dvorana za seje delavske zbornice, obširna zborniška knjižnica, dva razreda ljudske univerze in socialno-znanstvena študijska knjižnica z lepimi čitalnicami. Drugo nadstropje je namenjeno posameznim sindikatom, medtem ko so v tretjem nadstropju pisarne delavske zbornice. Velika in krasno urejena restavracija, ki se nahaja v kleti, ima v četrtem nadstropju tudi večje število manjših toda okusno urejenih tujskih sobic.

Zapadna Nemčija se zalaga z živili

Iz Bonna poročajo, da je zapadnonemška vlada napravila načrt, po katerem bo nabavila zalogo živil v skupni vrednosti ene milijarde nemških mark. Najprej namerava naložiti 14 milijonov ton pšenice, rži in krmskega žita v vrednosti 600 milijonov mark, kakor tudi zadostne množine mesa za kritje trimesečne potrebe. Nadalje nameravajo naložiti 50.000 ton surovin za izdelavo margarine, 20.000 masla in 30.000 ton masti v skupni vrednosti 186 milijonov mark, kakor tudi 200.000 ton mesa v vrednosti 235 milijonov mark.

Italijanski parlament razpravljal o oborožitvi

Zadnji teden je italijanski parlament razpravljal o dveh načrtih zakona, ki zahteva 250 milijard lir izrednih izdatkov za oborožitev. Na prvi seji je kot prvi govoril socialistični poslanec Lombardi, ki je izjavil, da so v Italiji sedaj prišli iz mirnodobskega gospodarstva v vojno gospodarstvo, zaradi česar bo proizvodna dejavnost usmerjena v proizvodnjo nepotrošnih dobrin. Dejal je tudi, da se razpravlja o teh ukrepih v trenutku, ko niti ni zadostnih podatkov glede pogojev, na podlagi katerih se bodo ti ukrepi izvedli. Zato da ni mogoče razpravljati o njih s tehnične in upravne strani, pač pa samo o političnem vprašanju, ki s tem nastaja. Pri tem je poudaril, da za italijansko vlado ni možnosti, da bi vodila samostojno zunanjo politiko, ter je nato dejal, da bi Italija v primeru vojne zaradi svojega zemljepisnega in predvsem socialnega položaja lahko ostala nevtralna. Za to da govori tudi dejstvo, da ima Italija „težko breme, da daje gostoljubnost papeškemu sedežu“. Na koncu je govornik poudaril, da bo oborožitvena politika delovala negativno na ves italijanski gospodarski in socialni ustroj.

Nato je govoril demokristjan Medi, ki je na široko govoril o ekspanzionistični politiki Sovjetske zveze v Aziji in dejal, da ima sovjetska politika iste cilje v Evropi.

Na popoldanski seji je govoril kominformist Longo, ki je dejal, da zadnji mednarodni dogodki ne opravičujejo politike oboroževanja, in je pripomnil, da je namen vladnih ukrepov postaviti Italijo v vrsto držav, ki so podrejene napadalni politiki ZDA. Nato je Longo na dolgo govoril o Koreji in o „ameriški napadalni politiki“ ter o „miroljubni politiki Sovjetske zveze“. Na koncu je Longo dejal, da bodo izdatki za oboroževanje veliko breme za italijansko gospodarstvo ter bodo povečali brezposelnost, omejili javna dela, dvignili cene ter omogočili obnove črne borze in špekulacije.

Drugi dan zasedanja je kot prvi govoril kominformist Giolitti, ki je obsojal, da se bo novo posojilo uporabilo za obrambne potrebe. Poslanec Mieville je izjavil, da je njegova stranka za oborožitev, čeprav je drugače proti vladi. Izrekel se je proti skupni vojski in zahteval narodne vojske, ki naj jih vodijo domači poveljniki. Zahteval je tudi, naj vlada zagotovi, da italijanskih čet nikoli ne bodo uporabili izven Italije.

Zastopnik Saragatove skupine Preti je izrazil mnenje, da bi morala vlada skupno s triletnim načrtom za oboroževanje predložiti tudi tri- ali petletni načrt za rešitev vprašanja brezposelnosti.

Kominformist Pajetta pa je ostro napadel obrambnega ministra Pacciardija v zvezi z zvišanjem vojaškega roka od 12 na 15 mesecev. Kot zadnji je govoril demokristjan Reponi, med njegovim govorom pa je ostalo v dvorani samo 9 poslancev. Nato je bila seja preložena in so nadaljevali šele včeraj.

Zasedbeni davek

Vse kmete, katerih posest ima višjo enotno vrednost kot 10.000 šil., toda ne več kot 40.000 šil. in ki imajo v gospodinjstvu svoje kmetije še mladoletne osebe, za katere morajo skrbeti, opozarjamo, da — če še niso — vložijo pri pristojnemu finančnemu uradu prošnjo za oprostitvev oz. znižanje zasedbenega prispevka. Rok za vlaganje prošnje poteka 28. februarja t. l. Podrobnosti o tem smo objavili v „Obvestilih naprednih gospodarjev“ štev. 1. od 20. januarja 1951.

Slovenska kmečka zveza

VLOGA DELAVSKIH SVETOV V JUGOSLOVANSKIH PODJETJIH

O tem vprašanju bo predaval v petek 23. t. m. v poslopju delavske zbornice v Celovcu ravnatelj Tovarne avtomobilov iz Maribora Reberšek.

PO ŠIRNEM SVETU

Washington. — Iz Washingtona javljajo, da imajo Združene države Amerike namen poslati kitajskim nacionalističnim silam na Formozo orožje in material za 50 milijonov dolarjev. V ta namen bo v kratkem prispela v Tajpek ameriška vojaška misija.

New Delhi. — Med Indijo in Španijo je bil sklenjen trgovinski dogovor, po katerem bo Indija dobavljala Španiji mangan, od Španije pa dobivala farmacevtske proizvode, motorje in nekatere kemijske proizvode.

Zeneva. — United Press poroča, da je Japonska zaprosila za sprejem v članstvo Svetovne zdravstvene organizacije Združenih narodov. Po pravilih sme biti namreč sprejeta v članstvo te organizacije tudi država, ki ni članica Organizacije združenih narodov, če to skupščina odobri z večino glasov.

Atene. — Predsednik grške vlade Sofokles Venizelos je zahteval v parlamentu, da se mora otok Ciper združiti z Grčijo. To združitev je zahteval na podlagi izjave britanskega ministra Youngerja, ki je dejal v spodnji zbornici, da grška vlada še nikdar ni zahtevala združitve Cipra z Grčijo.

Washington. — Agencijska „France Presse“ poroča iz Washingtona, da so trgovinski svetovalec poljskega veleposlaništva v Washingtonu Symund Litynski in dva uradnika veleposlaništva podali ostavko. Litynski, ki je bil 5 let v službi kot trgovinski svetovalec poljskega veleposlaništva, je prosil ameriške oblasti, da bi smel ostati v Združenih državah Amerike.

Lake Success. — Mednarodni otroški fond je na svojem zasedanju razpravljal tudi o delitvi pomoči Evropi in sprejel program za pomoč otrokom in materam Jugoslavije v vrednosti 480.000 dolarjev. Ta denar je predviden za razdobje do julija t. l.

New Delhi. — V zvezi z izjavo pomočnika indijskega ministra, da so kitajske čete koncem preteklega leta stopile na indijsko ozemlje na meji med Asanom in Tibetom ter se pozneje spet umaknile, je predsednik indijske vlade Nehru izjavil v parlamentu, da se indijski predstavnik še vedno nahaja v tibetski prestolnici Lhasi. Dejal je, da kitajske čete zelo počasi napredujejo in sicer samo na ozemlju Sikianga, ki je bil že od nekdaj sporna točka med Kitajsko in Tibetom.

Chleveland. — Ob priložnosti proslave 41. obletnice dela slovenskih izseljencev v ZDA v „Slovenski podporni enoti“ je prišlo do velike manifestacije Američanov slovenskega rodu iz Chlevelanda in okolice za čim večjo pomoč Jugoslaviji. Na prireditvi, ki je bila v Slovenskem narodnem domu, so navzoči sklenili, da bodo čim bolj razširili pomoč Jugoslaviji, del zbrane pomoči v denarju pa poslali v Slovenijo.

London. — V Zapadnem Bristolu so morali ponovno voliti svojega poslanca in je, kakor je bilo pričakovati, zmagal konservativec Walter Nonckton, ki je dobil 22.216 glasov, medtem ko je bilo oddanih za protikandidata delavske stranke samo 5072 glasov.

Pariz. — Predsednik francoske narodne skupščine Edvard Herriot se je odpovedal svoji dosedanjim funkciji kot predsednik radikalno-socialistične stranke.

Kako bo Jugoslavija uporabila britanski kredit

V Beogradu je bil podpisan sporazum med Veliko Britanijo in Jugoslavijo glede uporabe kredita pet milijonov funtov šterlingov, ki ga je britanska vlada lani decembra odobrila Jugoslaviji za nabavo potrošnega blaga in surovin za tekstilno in farmacevtsko industrijo. Po sporazumu, ki je bil dosežen, bo Jugoslavija kupovala v Veliki Britaniji semena, sladkor, mast in drugo potrošno blago v vrednosti 3 milijonov funtov šterlingov, ostala 2 milijona funtov šterlingov pa bosta uporabljena za nabavo volne, surovega kavčuka, bombažnega sukanca, surove jute, tekstilnih odpadkov in farmacevtskih surovin.

Oba kredita se lahko takoj uporabita in je bila v ta namen tudi že sklenjena pogodba za 16.000 ton sladkorja in večjih količin semen.

Vladna kriza v Izraelu

Izraelski vladi so izrekli nezaupnico pri glasanju o njenem načrtu za pouk v vaseh priseljencev, nakar je ministrski predsednik Ben Gurion podal ostavko celotne vlade.

Zapadni državniki o morebitnem napadu na Jugoslavijo

V zadnjih dneh so se številni vodilni politiki zapadnih držav izjavili, kakšne posledice bi imel morebitni napad na Jugoslavijo in kaj bi dotične države ukrenile v tem primeru.

Zunanji minister Združenih držav Amerike Dean Acheson je, kakor poroča agencija United Press, na tiskovni konferenci opozoril na to, da bi sleherni napad na Jugoslavijo ogrožal svetovni mir. Pristavil je, da je ameriško ravnanje pri obrambi v Koreji in pri izvajanju sklepov Organizacije združenih narodov v Koreji jasno pokazalo, kakšno bi bilo stališče Združenih držav Amerike v primeru napada na Jugoslavijo.

Namestnik šefa britanske konservativne stranke in nekdanji zunanji minister Velike Britanije Eden je izrazil mnenje, da bi morale zapadne velesile dati skupno in jasno izjavo zoper morebitni napad na Jugoslavijo. To stališče podpira tudi večina britanskih časopisov, ki poudarjajo, da bi takšna izjava podprla mirovna prizadevanja.

Med razpravo v britanski spodnji zbornici pa je dejal minister za delo Bevan, da britanska vlada pozorno nadzira večajoče se ogrožanje Jugoslavije s strani ojačenih armad sovjetskih satelitskih držav, ki ga še posebno karakterizira sovražna propaganda Sovjetske zveze in njenih satelitov.

Vsako ogrožanje Jugoslavije, ki je v odporu proti napadu Hitlerja igrala tako junaško vlogo, pa gotovo zanima tudi britansko vlado, je poudaril minister Bevan.

KOLEDAR

21. februar, sredo: Feliks.
22. februar, četrtek: Sv. Petra s.
23. februar, petek: Peter Dam.

Spominski dnevi

22. 2. 1782 — Rojen Jurij Washington, prvi prezident ZDA — 1788 — Rojen filozof Arthur Schopenhauer — 1810 — Rojen skladatelj Friderik Chopin, ki je napisal prvo skladbo s sedmimi leti in javno nastopil, ko je bil star osem let. — 1944 — Padel pri Šoštanjju partizanski pesnik in borec Karl Destovnik — Kajuh.
32. 2. 1942 — Ljubljana zaprta z žično blokado, začetek racij.

ŠMIEL NAD PLIBERKOM

Ponosna je bilanca dela našega Prosvetnega društva od zadnjega občnega zboru. Na nedeljskem občnem zboru je bilo zato poročilo bogato, saj smo v zadnji poslovni dobi postavili nov oder in imeli na njem 19 prireditev, enkrat smo pozdravili v naši sredi tudi brate iz Trsta in enkrat ljubljansko akademsko folklorno skupino. Tako je naše društvo res lahko vzor vsem drugim in primer, kaj se da lahko ustvariti, če je mladina aktivna in se ne ustraši težav. Tudi za bodoče smo si zadali nalogo, da hočemo nadaljevati naše delo v smislu nalog in ciljev, ki nam jih je nakazal v svojih izjavah predsednik SPZ. Odbor, ki so mu navzoči zaupali vodstvo našega društva tudi za bodoče, je najboljši porok, da v Šmihelu prosvetno življenje ne bo zamrlo.

Na Šmihelskem pokopališču so v soboto pokopali kaplana gospoda Oražeta. Gospod Oražet ni bil dolgo kaplan. Prvotno, po srednji šoli, je bil mlinar na lastnih mlinih med Guštanjem in Kotljami. Nato pa se je odločil in izročil mline sestri, sam pa odšel v bogoslovje in pel prvo mašo leta 1945. Na to je kaplanov in prišel še bolehen v Šmihel. Pretekli teden je šel peš k zdravniku v Pliberk. Ko je zdravnik ugotovil njegovo bolezensko stanje, mu je naročil, naj nikar ne hodi domov peš, temveč naj se pelje. In res se je peljal z nekim avtom iz pivovarne a samo do Sorgendorfa, nato pa je je mahnil peš v Šmihel. Komaj pa, ko je prispel v svoje stanovanje in si niti ni utegnil sneti rokavic, ga je dohitela smrt.

Na pogrebu je bila številna množica, 17 duhovnikov, učiteljsvo in šolska mladina. Omeniti je treba, da je bil gospod kaplan poseben prijatelj otrok. Nagrobni nagovor je imel tudi domači gospod župnik, ki se je zahvalil za udeležbo. Nikakor pa navzoči niso mogli razumeti, zakaj je bilo potrebno, da se je gospod župnik učiteljsvu zahvalil z nemškimi besedami, ker ljudstvo je pač mnemnja, da se z učiteljsvom na naših vaseh popolnoma upravičeno občuje v domačem jeziku tudi ob takih primerih.

BILČOVŠ

Sprejeli smo iz Bilčovša naslednje pismo: Ni lahko biti dandanes kmet. Vseh vrst težave ima pri svojem gospodarstvu in delu. Najtežje pri vsem tem pa je dejstvo, da danes na kmetih primanjkuje delovnih moči. Mladina po veliki večini nima veselja do kmečkoga dela, ker pač to delo ni tako plačano, kot je vsaj navidezno v drugih panogah. Poleg tega se na naših kmetijah nikakor ne more vpeljati osemurni delavnik in je pač treba dalje delati kot na primer v industriji. Posledica je, da ljudje in posebno mladina beži z dežele, beži iz kmetij in si išče delo in zaslužek tam, kjer ga vsaj navidezno lažje in z manjšim oziroma krajšim delom prisluži. Je sicer to čisto naraven pojav in ni za meriti mladini, da si pač išče boljše razmere za svoje življenje. Če je pa to res tudi za splošno pametno in dobro, bo pokazala šele bodočnost, kajti zemlja nam sicer daje hrano, toda to zemljo je treba obdelovati in tako pridelati tisto pogonsko silo, brez katere bi obstala vsa kolesa v industriji in vsa kladiva v kovačnicah in delavnicah. Človeštvo pač potrebuje hrane in to mora iztrgati iz zemlje.

Kmečkemu vprašanju bo treba posvečati še veliko pozornosti. Tudi pri nas v Avstriji je odprto veliko vprašanje in to je kmečko vprašanje. Dokler nam po Marshallovem planu pritekajo v državo razne podpore v prehrani, ta problem še ni tako pereč, a prišel bo čas, ko Marshallove pomoči ne bo več in tedaj bo važno, kaj in koliko bo pridelalo domače kmetijstvo, da ne bo treba za uvoz živeža izdajati državi toliko in toliko deviz, ali pa ga plačevati z zameno za les itd. Ni pa dovolj, če se kmet tega zaveda, temveč mora tudi znati kmetovati, če hoče obstati na svoji zemlji. Tega znanja pa se je treba učiti, saj noben človek ne pride učen na svet.

Ta zavest vodi tudi našo Slovensko kmečko zvezo ko prireja podučne sestanke in predavanja širom naše Slovenske Koroške. Tudi pri nas v Bilčovsu smo imeli letos že dvoje takih podučnih predavanj. Na prvem sestanku nam je tovariš Vernik-Kočuški govoril o pravilnem gnojenju in izbiri semenja. Dne 13. februarja pa sta nam dva tovariša iz Jugoslavije dala mnogo koristnih nasvetov za živinorejo in živinozdravstvo. Zanimanje za to predavanje je bilo res veliko, zbralo se je nad 70 poslušalcev, ki so z zanimanjem sledili referatom. Nismo se mogli skoraj ločiti od njiju, četudi je trajalo posvetovanje celo popoldne in še pozno v večer. Zahvaljujemo se referentoma in tudi naši Slovenski kmečki zvezi, da tako skrbi za napredek našega slovenskega kmeta.

RINKOLE

Zadnjo nedeljo smo se zbrali prosvetaši SPD „Simon Gregorčič“ v gostoljubni Kajzerjevi domačiji na občnem zboru. Po poročilih je v imenu SPZ govoril predsednik dr. Franci Zwitter o nalogah in ciljih Slovenske Prosvete na Koroškem. Poudaril je predvsem potrebo kulturne povezave z vsem slovenskim narodom, ker bomo ostali samo tako dolgo živ del slovenskega naroda, dokler bomo zavestno povezani z narodno celoto. Po govoru predsednika SPZ se je razvila živahna debata okoli vseh perečih vprašanj našega narodnega življenja. V njej je prišla predvsem do izraza želja po enotnosti in odstranitvi razcepljenosti predvsem na kulturnem področju, o kateri potrebi je spregovoril tudi že referent v svojih izjavah. Podrobno se je razvil razgovor tudi okoli šolskega vprašanja, kateremu naj posvetijo prosvetaši največjo pozornost.

Pri volitvi je bil do malih izjem potrjen stari odbor, ki je obljubil, da se bo tudi v bodoče z vsemi silami posvetil prosvetnemu življenju v Rinkolah in okolici.

LIBUČE

Težka izguba je zadela kovaškega mojstra in bivšega libuškega župana Ostermana Jožefa v Drveši vesi pri Pliberku. Po kratki, težki bolezni je umrla njegova življenjska družica, nad vse dobra skrbna žena Marija v 56. letu svoje starosti. Udarac za preostalega moža je tem bolj bidek, ker sta mu pred nekimi leti umrli obe že odrasli hčerki. Zaradi tega velja težko preizkušenemu Ostermanu vsesplošno sožalje vse okolice, še predvsem zato, ker je bil kot bivši župan v libuški občini, izvoljen na socialistični listi, splošno priljubljen, ker ni poznal v svoji funkciji strankarstva in politične pristranosti, temveč je, kolikor je bilo v njegovih močeh, vsakemu v enaki meri skušal ustreči.

Pogreb pokojne žene bivšega župana je bil v nedeljo, 18. februarja popoldne, na libuškem pokopališču. Vreme je bilo obupno, snežilo in deževalo je, kolikor je moglo, a to ni oviralo žalnih gostov, ki so v dolgem sprevedu spremili Marijo Ostermanovo na njeni zadnji poti iz hiše žalosti na libuško pokopališče. Pogreb je bil, kakoršnega je bila prerano umrla Ostermanova žena vredna.

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Radiški pevci bodo na svoji pevski turneji v Jugoslaviji n stopili v nedeljo, dne 25. februarja ob 11.30 uri v ljubljanskem radiu.

GLOBASNICA

V Globasnici imamo tečaj, to je, učimo se potrebnega znanja iz šiviljske stroke. Vsakdo ve, koliko je vredno, koliko se prištedi denarja, če zna hčerka ali dobra gospodinja tudi sama kaj zašiti in prikrojiti družinskim članom tudi nove šiviljske izdelke, predvsem perilo, otroške obleke in ženske obleke, če zna perilo pravilno negovati, prati in likati. Vseh teh koristnih reči se učimo v tečaju pod vodstvom priznane in že znane šiviljske strokovnjakinje, tovarišice Slavke Miškulinke. Dekleta, dozdaj petnajst, prav redno in pridno prihajajo vsak dan v gostoljubno šoštarjevo hišo, pod katere streho je naš tečaj. Tečajnice kažejo zelo veliko zanimanje za strokovni pouk in smo prepričani, da uspehi ne bodo izostali. Med tečajem smo imeli tudi že predavanja za splošno izobrazbo. Obiskala nas je s predavanjem tovarišica Milena. Želimo pa jih še več in upamo, da nam jih bo Slovenska kmečka zveza, ki je tečaj organizirala, posredovala. Po malem pa se vmes pripravljamo tudi na zaključno prireditev, kjer bomo razstavile šiviljske izdelke in poskrbele tudi za duševni užitek. Učimo se igrati „Milkova lipa“ in potrudile se bomo, da bo prav dobro uspela.

ŠKOCIJAN

V nedeljo, 18. februarja je bila pri nas po dolgem presledku spet enkrat igra. Prosvetaši iz Škocijana so naštudirali igro „Krivoprišežnik“, ki jo je režiral gospod kaplan. Številno občinstvo se je kljub skrajno slabemu vremenu zbralo v veži župnišča, kjer je bila prireditev. Težka drama je napravila na vse globok vtis in igralci so svoje vloge prav dobro podali. Predstava je bila dvakrat in sicer dopoldne in zvečer.

ST. PETER NA VAŠINJAH

Iz St. Petra na Vašinjah hočemo danes nekaj poročati, toda žalostno vest, ker smo iz naših vrst izgubili enega izmed naših.

Okoli 400 žalnih gostov je bilo v nedeljo, dne 18. februarja t. l. udeleženi, in to kljub zelo neugodnemu vremenu, na pokopališču v St. Petru na Vašinjah, kjer smo položili v grob vsepovsod priljubljenega Miklava Jakoba. Miklav Jakob je bil zidarski polir in smo ga zaradi njegovega odkritega in vedrega značaja vsi radi imeli. Bolehal je dolgo časa in končno podlegel bolezni. Poleg svojih drugih vrlin je ostal vse življenje zvest svojemu trpečemu narodu. Pogrebne obrede in nagrobni govor je opravil gospod župnik Wutej. Poslovil pa se je od njega tudi nek sodelavec in cerkveni pevec so mu zapeli žalostinke. Naše sožalje preostali ženi in otrokom!

Ksaver Meško:

NA POLJANI

14. nadaljevanje

Ko je prišla v hišo Marija, in jo je pogledala Katra prvokrat, je videla pred seboj njeno pot: Niti roke ni položila na čelo, ni zasenčila oči, da bi videla dalje v daljavo, a glej, vsa pot mlade gospodinjice od danes do groba je bila razgrnjena pred njo v istem hipu.

In starka se ni motila. In v tem je tičala nesreča in gorje.

Kaj je klilo in kaj je umiralo na skrivnem v srcu gospodinjine, tega Katra ni videla. A eno je videla: bila je možu zvesta žena, iskala je njegove zadovoljnosti, naklonjenosti, morda celo ljubezni. In ko je videla hoditi mlado gospodinjico po hiši s tihimi, nemirnimi očmi, utrujenimi od iskanja in čakanja, kdaj da se ožre mož na njo z božajočimi, ljubezni polnim pogledom, se je vprašala spet:

„Zakaj ne da tudi ti, kar ji je dolžan pred Bogom in pred ljudmi, zakaj ji ne da ljubezen? Kdo jo zasluža pač bolj nego Marija? A glej, hodi mimo nje kakor mimo tujke.“

Postavil jo je pač v svoj dom, ker se mu je zdela s svojo lepoto pripravna zanj, kakor je kupil v mestu mizo, ki se mu je do-

zdevala prikladna veliki gosposki sobi. Da ji je dolžan več, o tem ni razmišljal —

V mnogih naših domih tako. Zato ni sreče v mnogih naših domih...

V jesenskem času, približno leto dni po poroki Tratnikovi z Marijo, je prišla dol po dolini sreča s smehljajočim se licem. Stopala je počasi, da lije blagoslov iz njene osebe na vse strani. Ni gledala mrko in trdo samo na cesto pred se, na levo in na desno so se ozirale blesteče oči, da zasije solnce radosti, kamorkoli seže solnčni njen pogled.

Tedaj je šla po dolini, ko sta drhteli sri mlade Tratnice in mlade Dolinarce v velikem pričakovanju, polnem tesnega nemira, skrivne radosti polnem.

Prvi se je oglašil novorojenček na Trati. In kakor na novo življenje je razlilo z mladim, komaj pričetim življenjem po vsi hiši. Radost je zasevala na lico Tratnikovem, velika, jasna in nevskaljena, da ob največjem prazniku v letu ne taka, niti ne ob njegovem gođu, ko so prišli v goste znanci in prijatelji in brat Tomaž, lesni trgovec, najljubši mu iz vsega sorodništva, ponos vseh Železnikov. In zgodilo se je veliko čudo tisti dan, zapisano samotno in edino v zgodovini

življenja Marijinega: pobožal jo je mehko in ljubeče po dolgih zlatih laseh in po bledem, od sladkega trpljenja in od radostnih solz vlažnem licu.

Oj radosti velika, polna meral! Bilo ji je, kakor bi bila pozabljena v tem trenutku vsa prejšnja brezbriznost in mrzloti njegovega srca, kakor bi bil odpuščen v tistem hipu greh, ki ga ni bilo v duši nikdar, odpuščen in pozabljen vekomaj. Oj radosti velika, preobilna meral! Ves dom se je zavzel, kako je zašla tako nenavadna jasna sreča v njega.

A kratka je bila sreča. Komaj se je porodilo, je prišlo že razočaranje in jo je pohodilo z neusmiljeno nogo. Ker glej, nekaj kratkih dni, in gospodar je stopal po hiši spet resen in molčeč. Komaj je pogledal k mladi materi. A še, ko je prišel, je prišel le zaradi otroka; soprog in mater je pogledal le v naglici, mimogrede.

S Trate so poklicali babico k Dolinarju.

Ko se je vrnila, je pripovedovala v ženski svoji zgovornosti o ljubezni v domu onstran ceste.

„Ves čas je stal ob postelji, da sem bila že nevoljna. In stiskal ji je roko, da ga je prosila, naj nežneje, ker jo boli... Sama ljubezen sama radost, mala nebesa!“

Tedaj je postalo lice Marijino belo kakor snežno beli prt na blazinici. Odprla se je skrivna rana, zakravela je, zaskelala. Zakričalo bi srce, tople, sladke ljubezni žejno, ko je pogledala gor in dol, nazaj iz naprej

po solnčni poti, z ljubeznijo preplavljeni: hodila bi lahko ona po ti poti, in glej, neznana bi bila! Tuje brezplodno hrepenenje; ker srce bi bilo ljubezni v izobilju in bilo polno sreče. A glej, zdaj hodi druga po ti poti, srečna in blažena; a ona mora molčati, obsojena od vekomaj, da trpi vekomaj zaradi ljubezni, nikdar okušane... A glej, Marija, treba je nositi breme, ki se ne da otresti. Oni pa odpusti Bog greh, ki ga ni storila; blagoslovi Bog...

Malega Tratnika so krstili Vendelina; Dolinarja po očetu Ivanu.

Poldrugo leto po rojstvu Ivanovem je bil spet vesel praznik in malem dvoru Dolinarjevem. Novorojencu so izbrali za patrona Lijo kastilijsko, Alojzija Gonzago.

Leto navrh je stopala spet sreča po cesti skozi vas. A komaj je pogledala v sobo na Trati, na kratko, kakor bi se zmotila, in že je potovala dalje.

Ker ko je videl Železnik, da je novorojeno dekletce, se je obrnil in je odšel brez besed iz sobe. Niti za kratek hip, niti mimogrede ni pogledal še vedno krasnih las Marijinih, ni pobožal še vedno lepih blelih njenih lic.

Itotako ob prihodnji Veliki noči. Ker se oče ni zmenil tudi za to deklico kakor ne za prvo, Vilmo, ji je dala ime mati in jo je nazvala Kristino. Saj je poslal tudi to Kristus, trpeč te dni v zapuščenosti in v bridkosti a trpeč iz ljubezni, darujoč se brez tožbe za

Skakalnica v Planici slovi po vsem svetu

Pred sto leti če bila Planica na Gorenjskem neobljudena dolina. Oživljale so jo le črede gamsov, ki so prihajale tja na pašo. Prvi smučarji so se pojavili na belih poljanah ob izviru Save Dolinke po prvi svetovni vojni. Potem jih je prihajalo vedno več.

Deset let po prvi svetovni vojni so začeli v Planici graditi smučarski dom, lepo urejeno pol zidano, pol leseno stavbo z 80 posteljami. Gradil ga je nekdanji smučarski klub „Ilirija“, kamor je spadal tudi inženir Bloudek, ki so ga naprosili, da bi poiskal primeren prostor za veliko smučarsko skakalnico.

Inženir Bloudek se je odločil za pobočje Macesnovca, ki je pet minut oddaljen od smučarskega doma. Takrat niti slutil ni, da bo ustvaril delo, ki bo zaslovelo po vsem svetu. Okrog leta 1934 so bili na svetu zelo redki skakalci, ki so bili sposobni za skoke okrog 80 metrov. Prvi Jugoslovani, ki je na skakalnici na Bledu skočil nad 50 metrov je bil Tone Dečman.

Leta 1934 je bila zgrajena 120 metrska skakalnica v Planici po načrtih inž. Bloudeka. K otvoritvi so prišli najboljši norveški skakalci. Že v prvih dneh so bili na skakalnici doseženi lepi rezultati, o katerih so poročali športni listi raznih držav. Novšak Albin iz Bohinja je izboljšal jugoslovanski rekord v skokih na smučeh na 66 metrov. Svetovni in olimpijski prvak Norvežan Birger Ruud pa je izboljšal svetovni rekord na 92 metrov. V daljnem svetu tega kar niso mogli verjeti.

Tako je Planica zaslovela po vsem svetu. Postala je dejansko središče skakalnega športa v Srednji Evropi. Vsako leto se je prirejal „Planinski teden“, kjer so skakalci iz raznih dežel dosegali vedno nove rekorde. Vrstili so se skoki po 100, 109 in celo 118 metrov. Tudi domačin Rudi Finžgar iz Kroke je skočil 100 metrov.

Med vojno je Planica počivala, po vojni pa je spet oživela. Inženir Bloudek je v bližini zgradil še dve novi skakalnici: krasno skakalnico za skoke do 80 metrov, in majhno toda zelo težko skakalnico za skoke do 36 metrov. Za trening pa je bila zgrajena tudi vzpenjača.

Šestnajst let je bila skakalnica v Planici najvišja in najboljša. Zdaj pa je dobila tekmeča. V Oberstdorfu je bil zgrajena naprava, ki omogoča skoke nad 130 metrov. Tudi inženir Bloudek namerava povečati skakalnico na 140 metrov, to vprašanje je pa še nerešeno, ker so nekateri prijatelji belega športa v Jugoslaviji mnenja, da je Jugoslavija dovolj prispevala k smučarskemu napredku in da ji zdaj ni treba tekmovali z Oberstdorфом. Skakalnica naj se izdela v železobetonski konstrukciji v višini kakršna je bila v letih svetovne slave in takšna naj se ohrani tudi bodočim rodovom.

Za letošnji mednarodni smučarski teden, ki bo v Planici od 7. do 11. marca, skakalci ne bodo uporabljali velike skakalnice, ker je delno poškodovana, pač pa bodo skakali na novi 80 metrski skakalnici, ki je zelo lepo urejena. Okrog izteka ima velik nasip, ob straneh pa

terase za gledalce. Tekmovalci bodo tekmovali tudi v teku na smučeh, v smuku, slalomu in štafeti. Udeležba bo mednarodna: povabljeni so avstrijski, italijanski, francoski, švicarski, švedski in drugi smučarji.

Jugoslovanski tekmovalci že pridno trenirajo. Prva mednarodna skakalna prireditel v Planici je bila že na Silvestrovo, kjer si je priboril prvo mesto domačin Janez Pold, ki je s 71,5 metri dosegel najdaljši skok. Drugo mesto pa je dosegel Avstrijec H. Hardwiger, ki je skočil 70 metrov.

Tudi alpski smučarji in tekači se pridno pripravljajo. Tekmovalci imajo prvovrstne domače in inozemske trenerje med njimi je tudi specialist za teke na smučeh Bertl Aström iz Upsale na Švedskem.

14 držav na dunajskem pomladanskem sejmu

Doslej se je prijavilo na dunajski pomladanski velesejm 14 inozemskih držav. Prvič bo zastopana s posebno reprezentativno razstavo Belgija. Več kot 100 razstavljalcev bo prišlo iz Nemčije. Število prijavljenih razstavljalcev iz zveznih dežel se je nasproti lanskemu letu dvignilo od 282 na 313. V okviru sejma bo tudi razstava avstrijske perutnine in malih živali.

Sejm bo v času od 11. do 18. marca t. l. Zvezna železniška uprava je dovolila za poset velesejma znižane vozne cene.

Trodeželska razstava v Beljaku

Tudi letos bo od 28. julija do 5. avgusta v Beljaku, obmejnem mestu treh držav, Avstrije, Jugoslavije in Italije, razstava, na katero sta se Jugoslavija in Italija že prijavili. Tudi iz Koroške in drugih zveznih dežel so že številne prijave in sta posebno močno zastopana Dunaj in Graz. Za beljaško razstavo se zelo zanima tudi Nemčija.

Mlinske kamne neoporečne, priznane kakovosti vseh velikosti in po naročilu izdeluje
PETER STERN
Korte — Trögern, Post Eisenkappel.
Naročila pošljite prosim vsaj do 31. marca 1951.

Insolvence v letu 1950

Avstrijski zavod za raziskavanje gospodarstva ugotavlja da so insolvence, to je plačilna nezmožnost, od leta 1947 naraščale. Insolvence v letu 1950 v splošnem niso pripisati konjunkturi, temveč pomanjkljivostim v obratu in zgrešenim investicijam ter spekulativnim novim povojnim podjetjem. Skupno je bilo lani 582 primerov insolvent, 298 konkurzov in 284 sodnijskih poravnjav, to je 54 odstotkov več kakor prejšnja leta, vendar samo 43,3 odstotkov od leta 1937.

vzdiga ob vodnjaku vedro vode brez napora. Od presenečenja in ponosa mu je drhtelo srce, ko se je razsrdil nekoč fante nad grizljivim psom in je popadel v jezi žival za grlo in jo je davil, ne meneč za nevarnost. Neke pomladi je porezal iz same porednosti v vrto mlado drevje. V prvi jezi je pograbil oče bič in je pretepel hudobneža, da mu je trepetalo vse mlado, krepko telo. Hropeč glas se mu je izvil zdaj iz grla, kakor bi ga hotelo zadušiti. A glasno ni zakričal, usmiljenja ni prosil. Toliko svojeglavnosti, toliko moči in ponosa je bilo v njem — pravi zarod železnikov. A iz oči so mu švigali žgoči bliski na očeta, roke so se mu stiskale v pest. Kipela je v njem kri Tratnikov in Železnikov.

To je prijalo očetu. Čez četrte ure je šel po dvorišču in je našel sina sedečega na panju za drvarnico, mirnega kakor kip iz marmorja, zročega mrko in mračno pred se. Postal je, nežno ga je pogladil po licih in po laseh.

„Le miren in priden bodi, saj si moj!“

S tako mehkim glasom je govoril morda komaj enkrat v letu ženi in mlajšima otrokoma, morda še enkrat ne. A glej, deček je vstal, se je odvrnil jezen od očeta in je šel počasi čez dvorišče, roke v žepu, zroč venomer v zemljo pred se. Na hodniku sta zidala Vendelin in Vilma stolp. Prevrnil jima ga je z nogo in ne da bi izpregovoril besedo, je pograbil kamenčke in jih je zmetal vse skozi okno.

SPORT-TOTO

Kdor je tako tipal, je pravilno tipal

Blackpool — Derby County	3:1	1
Fulham — Portsmouth prelozno		
Manchester U. — Wolverh. Wand.	2:1	1
Stoke City — Burnley	0:0	x
VfL Neckarau — SV Darmstadt	3:0	1
Eintr. Frankfurt — FSV Frankfurt	2:2	x
Bayern München — Offenbacher K.	6:0	1
Napoli — Internazionale	0:4	2
Udinese — Lazio	2:3	2
Pro Patria — Padova	1:0	1
Strasbourg — Racing Club Paris	3:0	1
Rennes — Le Havre	0:4	2
FC Nürnberg — Schw. Augsburg	3:0	1

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno ob 7.00, 8.00, 12.30, 17.20 in 22.00 uri.

v sredo, 21. februarja: 10.45 Iz ženskega sveta, 11.45 Za podeželsko ljudstvo;

v četrtek, 22. februarja: 10.45 Nasveti za življenjska vprašanja, 11.45 Za podeželsko ljudstvo, 16.00 Znameniti umetniki;

v petek, 23. februarja: 10.45 Iz ženskega sveta, 11.45 Za podeželsko ljudstvo, 20.15 Iz ljudskih običajev na Štajerskem, 22.20 Na snegu in ledu,

v soboto, 24. februarja: 16.30 Zanimivosti iz Avstrije.

RADIO SLOVENIJA

Poročila dnevno ob 5.15, 6.50, 12.30, 15.00, 19.30, 23.55 uri, v nedeljah jutranja poročila ob 8.00 uri.

sreda, 21. februarja: 13.00 dr. Bogo Grafenauer: Turški napadi in kmečki upori, 20.50 Jezikovni pogovori;

petek, 23. februarja: 14.30 Kulturni pregled, 17.20 Šolska ura za nižje gimnazije: Zemljepisne uganke, 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled;

sobota, 24. februarja: 13.50 Kulturni pregled, 14.30 Olimpijske igre so pred nami, 13.00 Za pionirje in cicibane, 20.00 dr. Ivan Tomšič: Ženevski dogovori iz leta 1949 o zaščiti žrtev vojne, 18.30 Razgovori o razvoju glasbe;

nedelja, 25. februarja: 11.30 Oddaja za zamejstvo: Ob sedmi obletnici smrti slovenskega partizanskega pesnika Karla Destovnika — Kajuh, 21.00 Deset let Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

8.15 Zabavna glasba, 9.40 Nekaj narodnih pesmi, 12.00 Zabaven opoldanski spored, 15.10 Popoldanski koncert, 18.50 Veseli večer, 19.45 Zabavna glasba, 22.30 Skladbe, ko jih redko slišimo.

30.000 otrok brez staršev

Po Zahodni Nemčiji je raztresenih še vedno okoli 30.000 otrok, o katerih ne vedo, kdo so jim starši. Nekateri otroci so se izgubili za časa bombardiranja, druge so privlekli hitlerjevci iz vseh vetrov sveta, zlasti iz Poljske in drugih slovanskih dežel, med temi je mnogo židovskih otrok. Otroci so med tem časom že dorasli in starši jih niti ne morejo prepoznati več. Dolej so našli starše 50.000 takšnim otrokom.

Avtobusni promet Celovec — Žrelec

Od sobote, 17. februarja, je na liniji Celovec — Žrelec ustavljen promet avtobusa ki je vozil iz Celovca ob 22.15 uri in iz Žrelca ob 23.05 uri.

KINO-PREDSTAVE

ST. JAKOB V ROŽU

v soboto, 24. in nedeljo, 25. februarja
„Abenteuer in der Südsee“

VRBA

v sredo, 21. in v četrtek, 22. februarja
„Geheimagent T“

v petek, 23. do nedelje, 25. februarja
„Gabriela“

BOROVlje

v sredo, 21. in v četrtek, 22. februarja
„Unter falschem Verdacht“

v soboto, 24., do ponedeljka 26. februarja
„Sindbad der Seefahrer“

VELIKOVEC

v sredo, 21. in v četrtek, 22. februarja
„Schicksal aus zweiter Hand“

v petek, 23., in v soboto 24. februarja
„Intimitäten“

ŽELEZNA KAPLA

v sredo, 21. februarja

v četrtek, 22. in v petek 23. februarja

„Todesfalle“

v soboto, 24., in v nedeljo, 25. februarja:

„Käthen für alles“

Letos ne bodo uvedli „novega časa“

Kakor poročajo, ministrski svet v zadevi vpeljave poletnega časa, to se pravi, da bi premaknili čas za eno uro naprej, ni mogel priti do enotnega sklepa, zato „novega časa“ ne bodo uvedli. Predvsega se je proti temu izrekla kmetijska zbornica in ozirati so se morali tudi na to, ker Italija in Madžarska ne bosta vpeljali poletnega časa, ker bi povzročilo težkoče zaradi mednarodnega voznega reda.

SLOVENEK KANDIDAT ZA PODPREDSEDNIKA ZDA?

„The Reporter“, politična revija, ki jo izdaja vsakih 14 dni Fortningthly Publishing Company v Washingtonu, je v številki z dne 9. januarja 1951 posvetila tri strani političnemu delu guvernerja Ohioja g. Franka Lovšeta (Lause). Kakor znano, je Lovše Slovenec, ki je začel svojo politično kariero v Clevelandu, najvažnejše središče ameriških Slovencev. Lovše, ki je bil poprej župan v Clevelandu, je bil trikrat izbran za guvernerja Ohioja (l. 1944, 1948 in 1950). V demokratski stranki si je priboril takšen ugled, da ga bo predsednik Truman v l. 1952 verjetno izbral za kandidata za podpredsedniško mesto ZDA. Na politično in socialno življenje ima lastne, neodvisne poglede in uživa kot močna osebnost velik ugled tudi pri republikancih. Lovše je srčno povezan s priseljenci iz Srednje Evrope; saj je sin slovenske družine, ki je vzgojila 10 otrok.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2. Postschließfach 17.

mrzle ne ljubeče, nasprotno, a v upanju in v hrepenenju, da vzklije iz trpljenja, iz velike daritve nova ljubezen, gorka in vroča, vseobčna, vse oživljajoča, vse pomlajajoča...

IX.

In tako je v mnogih naših domih: gre se jalec in naseje s trudom, v potu obraza, dobro seme, kleno zrno. A pride za njim drugi, ne sovražni tujec, domačin, in pohodi dobro seme in naseje snetljivo, ljulko. Tudi zaradi tega ni sreče v mnogih domih po širnem svetu in v mnogih v ozki naši domovini.

Vedi Bog, kaj je s srcem človeškim, kaj in kako z njegovo ljubeznijo. Vedi Bog, zakaj deli dostikrat ljubezen s tako neenako, strankarsko mero. Vedi Bog, zakaj se odpira enemu na stežaj, a se skrbno zapira drugemu, ki mu je enako blizu kakor prvi.

Tako je bilo s srcem Tratnikovom. Vedeli so vsi, da je dajalo s strankarsko, krivično mero. A kdo bi mogel povedati, zakaj je delilo tako?

Spomnil se je morda kdaj nenadoma krivice, ki jo je storil prvi ženi, ko ji je kratil dolžno ljubezen. In vzljubil jo je zdaj, po smrti, in jo je ljubil v njenem otroku, v Petru. Mogoče, pa ga je ljubil le zato, ker je videl v krepkem, svojeglavnem fantu, ki ni imel ne ene poteze rajne matere ne v licih in ne v duši, pomlajenega samega sebe, oživljenega nanovo. Zaiskrilo se mu je oko, ko je gledal sinčka, še povsem majhnega, kako

Otroka sta glasno zajokala. Iz sobe je prihitela mačeha, a Petru res ljubeča mati.

„Ali te ni sram, Peterček?“

Niti pogledal je ni. Le zardel je v lica in po vsem čelu gor do las.

„Kako hudoben otrok si.“

„Nisem več otrok!“

Zavpil je sirovo, kakor bi govoril z dekle, in jo je pomeril s sovražnim pogledom.

Marija je prebledela od bolesti in jeze. Udarila ga je, a rahlo, skoro boječe. Zakričal je, kakor bi šla smrt mimo njega in bi mu segnila s sovražno roko po srcu. Glasno ihtel je hitel po stopnicah in na dvorišče in je vpil, da ga mama hoče ubiti. Takoj je prihitel oče. Nežno je pobožal sina po licih, obrisal mu je solze in ga tolažil z mehkinimi besedami.

„Pa se je izogibaj, mačeha če te nikakor ne mara.“

Enkrat tako, drugokrat tako, vsa leta enako.

Tako je pogazil oče seme, ki ga je sejala mati z ljubečim srcem, skrbečim za Peterčka kakor za lastno kri, lastno meso. Tako je bohotno pogladil plevl. In oče je zalival dan na dan. Roka materina pa je bila preslabotna, da bi prijala krepko vse škodljive kali in bi jih izruvala s koreninami. Brez moči je bila proti soprogu, odkar je stopila v njegovo hišo.

V letih, ko je pomladi dežja v izobilju,

preveč celo, je v poletju suša, da je žalost in gorje v deželi. Tako na Trati. Vsa ljubezen očetova je rosila na prvorojenega, a Vendelin, Vilma in Tinka so trpeli sušo in žejo in pomanjkanje in glad.

Stari župnik, ki je gledal s skrbnim, od življenja in izkušnj poostrenim pogledom po vsi fari, v vse hiše, v vsa srca svojih, je čutil čestokrat žalost in skrb, ko je pogledal na Trato. Oglasil se je včasih, idoč na izprehod, v hiše med topoli, srečal se je včasih z Železnikom kje na cesti, včasih je prišel Tratnik po opravih k njemu. In stari mož, skrbec za vse, trpeč z vsemi, hoteč vse dobro, je napeljal z mirnimi, obzirnimi besedami, kakor je bila njegova navada od nekdaj, pogovor na ljubezen, ki bi naj osrečevala vsako družino, ki jo je dolžan vsak oče svojcem.

A glej ob kamen je zadel.

„Moja pravica je, če imam enega rajši nego drugega“ — je odgovarjal odločen Železnik, ki je čutil takoj, kaj hoče župnik. Ker vest je govorila isto, kar starih, vest je očitala tudi mnogokrat. Zato je bilo treba odločnega in jasnega odgovora, da jo prevpije.

A župnik je govoril za zatiranje in trpeče, zato ni utihnil ob prvem odporu. Ne, beseda je postala ob prvem odporu močnejša in krepkejša; krepilo jo je usmiljenje in sočutje.

(Dalje)